

Refleksioner fra elektrofiskeri med DTU på Sydsjælland og Møn, 2020

Fra el-fiskeriet og bestandsanalysen i perioden 20-7 til 11-8 med Andreas Svarer og Peter Geertz.

Natur- og Miljøkoordinator
Danmarks Sportsfiskerforbund
Christian Skotte

Jeg gennemgår i det følgende de vandløb, hvor jeg har deltaget i elfiskeriet sammen med enten Andreas eller Peter. Lille kort beskrivelse af mine indtryk evt efterfulgt af et forslag til forbedring. Da begge kommuner (Næstved og Vordingborg) er medlem af Fishing Zealand, vil det være naturligt at tage nogle af disse forslag op med deltagelse af Den Sjællandske Grusbandede.

Orup Bæk

Fin bæk med klart og rent vand. Bækken bliver pumpet ud i Præstø fjord via sivet, så her findes ingen opgang. Dog fandt vi en bestand af bækørreder.

Forbedringsforslag

Alt afhænger af hvornår Sivet bliver åbnet op med naturlig hydrologi, der tillader naturlig ørred og gedde bestand. Jeg foretrækker en fuldstændig naturlig hydrologi omkring udløbet med genskabelse af den gamle brakvandslagune – og ikke noget sluseværk.

Krobækken

Som altid mange ørreder i hele Krobækkens udstrækning. Også fangst af signalkrebs, ål og lampretter. Endvidere findes Ephemera Danica i bækken. Bækken virkede lidt uklar på dagen, hvorfor vides ikke.

Forbedringsforslag

På den nederste station fangede vi ikke mange fisk. Højt mærkværdigt i forhold til at der er lagt nyt gydegrus ud lige opstrøms for Marietta efter at lodsejeren for et par år siden kom lidt tæt på med en rendegraver, og vi i samråd med Næstved kommune og PIV fik etableret et antal fine gydebanker. Så hvorfor er der næsten ingen fisk på den nedre strækning? Mon der svømmer skarv op i bækken fra fjorden og rydder bordet?

Næstved kommune bør lade en åmand gå igennem bækken og checke for grenspærringer, der kan være meget voldsomme. Det ved vi fra vinterens gydebanke vandring.

Herredsbækken

Også mange fisk i Herredsbækken. Helt op på den anden side af dyrehaven. På de nedstrøms stationer var der ligesom en hinde på overfladen, der kunne skyldes forurening. Også samme underlige fravær af fisk på nederste station tæt ved fjorden. Igen kan man undres, idet der på den sidste befiskning var rigeligt med fisk på denne station. Jeg mener at PIV har observeret skarv i selve bækken og det er muligvis derfor at der ingen yngel er?

Rødlersbæk

Rødlersbæk udspringer i Tappernøje og løber parallelt med Hulebæk. Den øverste del af vandløbet er virkelig fint og vi har tidligere talt mange gydegruber på det stykke. DTU har tidligere kun kigget på vandløbet nedstrøms ved fjorden, hvor det er kedeligt med sandvandring og ringe værdi. Derfor lokkede

jeg Andreas til at befiske det øvre stykke med ryg-apparatet. På trods af den høje fysiske variation og fine vandkvalitet var der ingen fisk. Antagelig skyldes dette nogle grenspærringer ved en af de 3 gamle røroverkørsler der er.

Rødlersbæk har et venstresidet tilløb, der løber ud ca 300 meter fra Tappernøje. Dette tilløb er rørlagt på de sidste 200 meter indtil udløbet i Rødlersbæk, men åbent opstrøms ved Sjolte og her meget fint. Tilløbet har aldrig været befisket før, men det gjorde vi nu og fandt en overordentlig fin bestand af flere årgange. Det tyder på, at havørreder kan finde op igennem røret og gyde i det fine tilløb.

Forbedringsforslag

Rørlægningen er kommet med i Næstved kommunes ekstra indsatser (VP3), men har ellers aldrig haft Styrelsens bevågenhed (på trods af at det burde have været med allerede i VP1, og vi har gjort opmærksom på dette forhold siden dengang). Så det er vigtigt, at vi holder en åben dialog med Bent Hansen (lodsejer) om muligheden for at åbne denne strækning. Søren Jensen er den bedste til at besnakke Bent.

Endvidere bør Næstved kommune se på de gamle rørbroer og sende åmanden ud og se hvordan vi kan sikre passage her. Bør besigtiges af Grusbanden, som et minimum.

Hulebæk

Udspringer oppe ved motorvejen og tankstationen ved Tappernøje og udløber i Præstø Fjord. Det er meget vigtigt at følge dette vandløb, da Vordingborg kommune har lavet en "geddefabrik" på en eng i det nedre løb. Vi fangede alt for få ørreder i dette fine vandløb. En del store og kun få yngel. Årsager? Andreas mente at der var for meget sand i gydebankerne. Der er muligvis også dårlige adgangsforhold grundet mange grenspærringer. Alene på strækningen mellem hovedvejen og Blankslevvej er der 7 svært passable grendæmninger. Vi har tæller omkring 25 gydegravninger hver vinter, så et eller andet er der galt.

Forbedringsforslag

Der foreligger et VP2 indsatsforslag på strækningen nedstrøms for hovedvejen og det er oplagt at gå igang med dette projekt hurtigst muligt (Næstved kommune). Vi talte med en lodsejer ved det lille tilløb (der var udtørret) og han havde ingen problemer med at fremme et projekt på hans ejendom.

Derudover, er det vigtigt at Næstved kommune går vandløbet igennem inden gydetiden og rydder op i grenspærringer, der har sat sig på tværs i det dyb nedgravede vandløb.

Tubæk Å

Bestandene i Tubæk å systemet varierer fra temmelig ringe (**Risby** å) til voldsomt overbefolkede (**Skvatten**). Vi er bevidst om at Vordingborg kommune har et godt øje til systemet og dermed flere projekter på tegnebrættet. Ingen forslag herfra.

Langerødbæk

Vist nok gode antal yngel. Peter har måske bemærkninger.?

Mern Å

Generelt var der fine antal af yngel i Mern å systemet, men dog vældigt store variationer. Tilløbet **Ellestedrenden** og tilløb til **Ellestedrende** var overvældende tæt besat af yngel og Vordingborg

kommunes restaureringsprojekter har tydeligvis båret frugt. Tilløbet opstrøms Mern, **Præstemarksvandløbet** fra Øster Egesborg var ørredtomt ved Ågården (hvorimod, der var godt med fisk på sidste befiskning). Og tilløbet **Kildebækken** i Røstofte var på trods af fine forhold og gydegrus fisketomt. Kildebækken var tydeligt påvirket af urensset spildevand og sikkert derfor uden fisk. Opstrøms Egesborg helt oppe Røstofte Kohave var der fint med yngel på en strækning, der aldrig har været befisket før. **Krumbæk** er nedstrøms ved Balle et næsten uhyggeligt perfekt ørredvandløb. Desværre viste befiskningen at der er problemer. Nogle steder var der fyldt med yngel og andre steder tomt. Vi mistænker at der forekommer pulser af spildevand eller udledninger fra Balle by, der ligger meget højt over vandløbet. Opstrøms den lange rørlægning i Viemose Hestehave fiskede vi uden at fange noget. Antagelig er rørlægningen impassabel. Vi er endvidere opmærksomme på et mindre rørlagt venstresidigt tilløb der kommer fra Tågeby Kohave. Det var ikke muligt at besigtige dette vandløb i skoven.

Forbedringsforslag

Udover at der skal styr på spildevand og tilledning af overfladevand i Mern å systemet, så kan Grusbanden snilt medvirke til ihvertfald et projekt. Ved **Præstemarkvandløbets** øvre dele i Røstofte Kohave kan vi jo nu konstatere at havørreden søger op for at gyde og her kan forholdene klart forbedres ved at udlægge grus og håndsten. En Grusbande Klassiker.

Keldermosebæk

Masser af fisk ved den nederste station. Det lille korte vandløb producerer flere fisk en nogle af de lidt længere bække på samme kyststrækning.

Forbedringsforslag

Keldermosebæk er rørlagt igennem parken ved Petersgaard. Denne rørlægning på 308 meter er en indsats i VP2. Det er vigtigt at Vordingborg kommune prioriterer denne indsats, fordi der er et udmærket vandløb opstrøms rørlægningen helt op forbi Rødsbjergvej. Vi elektrofiskede denne strækning uden at finde fisk, men der var fine forhold og vandføring. Et fint lille Grusbande projekt under forudsætning af at indsatsen bliver gennemført er helt oplagt: Udlægning af grus og især skjulesten i den lille bæk vil være et særdeles velegnet projekt.

Møllebæk (Langebæk)

Møllebæk er vel nok sydkystens længste vandløb. Desværre går det af uforklarlige årsager helt tørt på lange strækninger. Nedstrøms i Langebæk skov er der vand igen og her er der igen masser af fisk. Allerøverst ved Skovhuse kommer vandløbet ud af en rørføring der kommer fra Skovhuse skov. Her allerøverst på de sidste meter inden røret var der igen lidt vand og også yngel. I følge samtale med lodsejeren "opfører" vandføringen sig "underligt". Nogen gange forsvinder vandet bare, som om det bliver tilbageholdt oppe i skoven. Jeg besigtigede skoven i ugerne efter for at forstå hvor vandet kom fra eller blev af og fandt ingen god forklaring på fænomenet.

Forbedringsforslag

Hvis alle kilometer vandløb skal fungere i Møllebæk, skal der genoprettes naturlig hydrologi i dens kildeområder, herunder Skovhuse Skov. Et langt skud, men det er nødvendigt.

Lolikebæk

De nedre dele af Lolikebæk er verdensklasse. Her er mængder af yngel og også ældre fisk. Høj, høj biologisk værdi. Desværre lider de øvre dele af vandløbet ofte af udtørring.

Stensbymøllebæk

Stensbymøllebæk er et af Vordingborg kommunes mest velfungerende vandløb med meget store yngeltætheder på strækningerne fra Stensbygård og nedstrøms. Vordingborg kommune har gennemført mange passage projekter, der har muliggjort at havørreden vandrer helt op. De øvre dele har lidt mindre fald og der blev desværre også konstateret hårdhændet vedligehold. Ingen forbedringsforslag.

Bakkebøllebæk

Jeg deltog ikke ved befiskningen, men der blev fanget fisk i dette meget lille vandløb. Mulighed for at forbedre adgangsforhold i denne meget stejle bæk.

Vintersbøllebæk og Fladbæk

Vintersbøllebæk er det vestligste vandløb på den Sjællandske sydkyst og dermed det sidste "interessante" vandløb inden de vestvendte og udpumpede vandløb. Vi fiskede i Vintersbølleskov og der var tilfredsstillende tætheder af yngel. Vi fiskede også en ny station opstrøms i Fladbækken ved Sudervænget. Her var meget fine forhold efter kommunen restaurering, men kun enkelte yngel.

Forbedringsforslag

Vintersbøllebækken har været igennem adskillige restaureringen, der startede helt tilbage i Amtets tid og har ryddet op i de mange gamle mølledamsspærringer. Senest har Vordingborg kommune lavet passage helt op til Fladbækken. En af disse passage løsninger, beton-omløbet ved børnehaven er defekt. Der er hul i betonen og vandet løber derned. Det er uvist om det er derfor at der var så få ørreder i den øverste del af vandløbet, og det bør selvfølgelig udbedres af kommunen. Hvis dette udbedres er der 600 meter vandløb, der kan forbedres med yderligere materiale.

Dammevandløbet

Dammenvandløbet (Byvsbækken) viste sig at være Møns bedste ørredvandløb. Ironisk, fordi vandløbet ikke er medtaget i Vandplanerne, og der fra "Brugerne" var modvilje mod at tilføje det, da chancen bød sig i forbindelse med VP2. Der blev fanget yngel både nedstrøms Grusbande-projektes gydebanks fra 2019 og opstrøm i den lille lund. Særligt i lunden var der ganske overvældende mange fisk.

Forbedringsforslag

Dammenvandløbet bliver vedligeholdt temmeligt voldsomt og hvis det lykkes at beplante bækkens sider med træer vil denne vedligeholdelse kunne indstilles.

Hårbøllebæk

Hårbøllebækken havde en tilfredsstillende yngeltæthed, især på den øverste station hvor Grusbanden for 2 år side udlagde grus. Bestanden er lille og vi tæller hvert år omkring 10-15 gydegravninger efter kraftig regn. Uden tvivl er skarvkolonien i udmundingen af Kirkenoret en begrænsende faktor.

Forbedringsforslag

I VP3 har vi forslået et projekt der forbedrer udløbet af bækken i Kirkenoret, da det nuværende hvert år gror meget til i tagrør. Indtil da vil en beskæring af rørene være fordelagtig. Grusbanden har også et par stenbunker, der venter på at blive lagt ud på det mellemste stykke.

Rydsbæk

Der blev elfisket nedstrøms for den lille vejbro inde i skoven og resultatet var nedslående. Kun 8 ørreder og lidt ål.

Forbedringsforslag

Igen har vi det aller-største potentiale til en velfungerende ørredbæk på Møn. Desværre er der INGEN lodsejer velvilje. Der ligger i øjeblikket både VP1 og VP2 indsatser på vandløbet som er kommet fuldstændig i syltekrukken. Hvor længe skal de ligge der? Hvornår træder myndighederne i karakter og gennemtrumfer indsatserne? Opstrøms igennem Strandskoven er bækken et oplagt mål for Grusbande projekter med udlægning af materiale.